

# Det danske Aarsmøde 1907.

Af Thade Petersen.

---

Det sjette danske Aarsmøde fandt Sted paa „Folkehjem“ i Aabenraa Søndag den 9. og Mandag den 10. Juli 1907. Til Trods for det uventet store Besøg i Skærbæk i 1906 viste det sig dog, at Højdepunktet ikke dermed var naaet. Antallet af Deltagere i dette Møde var større end Aaret tilforn. Navnlig var Generalforsamlingerne besøgt som ingen Sinde før. I Vælgerforeningens Generalforsamling, der denne Gang afholdtes om Søndagen, deltog t. Eks. over dobbelt saa mange Mænd som i første Mødedags Generalforsamlinger 1906, nemlig over 800. Aftenmødet om Søndagen var maaske besøgt af henved et Par Hundrede flere. Kun ved at rejse et stort Telt var det bleven muligt at skaffe Plads til de mange Mennesker.

## Vælgerforeningens Generalforsamling

har ellers altid fundet Sted paa Mødets anden Dag og været sidste Punkt paa Dagsordenen. Denne Gang var det derimod gjort til det første og dermed vigtigste Punkt og henlagt til Søndag Eftermiddag, som bød Mulighed for den største Deltagelse. Grunden til denne Ændring

var, at Vælgerforeningen unægtelig var den, der i Aarets Løb havde samlet størst Interesse om sig.

Da Vælgerforeningens Bestyrelse og Tilsynsraad forud for Rigsdagsvalget i Efteraaret 1906 opstillede Landdagsmand H. P. Hanssen-Norremølle som Kandidat, var der paa enkelte Egne i Nordslesvig en Del, der ytrede Utilfredshed med dette og fandt, at Vælgerforeningens Tilsynsraad ikke i sin Sammensætning var et tilstrækkeligt Udtryk for den danske Befolkning. Disse Røster hævede sig endnu stærkere, da han igen blev opstillet til Valget i Januar 1907 til Trods for sin Afstemning i Rigsdagen den 13. December. Denne Utilfredshed samlede sig i et Krav om en Omorganisation af Vælgerforeningen. Rigelig en Maanedes Tid før Aarsmødet fremkom et af 80 Mænd underskrevet Forslag til en saadan Omorganisation. Det krævede bl. a. Valg af Delegerede fra hvert Sogn, der atter skulde vælge Tilsynsraad, Tillidsmænd osv. Noget senere fremsatte Bestyrelsen et mindre indviklet og bedre udformet Forslag, der vilde imødekomme de i det førstnævnte fremsatte Krav under tilbørligt Hensyn til de raadende Forhold navnlig til prøjsisk Lovgivning og Forvaltning. Iøvrigt vrinlede det op imod Aarsmødet af Forslag vedrørende Vælgerforeningen. Det var da ikke saa underligt, at Drøftelserne af dens Love var det, der tog mest Tid og i størst Maal fangede Interessen, saa meget mere som Lejligheden benyttedes til en grundig Om-dannelse af dem.

Inden man skred til Behandlingen af Lovene, blev dog Beretning, Regnskab osv. gennemgaaet. Af Beretningen fremgik, at der i 1906 var død og udmeldt

171, men til Gengæld indmeldt 569 Medlemmer. Antallet var den 31. December i det hele 3469. Blandt de Afdøde var i Aar to saa betydelige Mænd som Rigsdagsmand, Redaktør Jessen, Flensborg, og Foreningens mangeaarige Kasserer, Redaktør Moldt, Sønderborg. Til Jessens Legat, hvor Foreningens Bestyrelse og Tilsynsraad havde sat sig i Spidsen for Indsamlingen, var der indkommet 12 778,82 Mk. Mere ventedes endnu.

Hovedparten af Foreningens Arbejde havde samlet sig om de to Rigsdagsvalg (den 23. Oktober 1906 og den 25. Januar 1907), af hvilke Forberedelserne til det ene faldt helt, til det andet delvis, inden for Beretningsaaret. Foreningens Indtægter havde været 8 256,84 Mk., hvoraf 3 537,54 Mk. var Kassebeholdning fra 1905, mens der i Medlemsbidrag var indkommen 4 527,40 Mk. Resten var Renter og frivillige Bidrag. Udgifterne havde været 5 553,85 Mk.

*Jærnfondet* var som Følge af Valgene, Bygningen af de mange Forsamlingshuse og Indsamlingen til Jessens Legat kun vokset med 1000 Mk. og var nu paa godt 33,000 Mk.

Under Behandlingen af de ny Love kom en livlig Drøftelse i Gang, der navnlig drejede sig om Antallet af Tilsynsraadsmedlemmer og Maaden, hvorpaa de skulde vælges. Udfaldet deraf blev, at det vedtoges, at der skulde vælges 25 Medlemmer af Tilsynsraadet og lige saa mange Stedfortrædere. I dette Øjemed skulde Nord-slesvig inddeles i 25 Distrikter, hvoraf 5 skulde være i Haderslev Østeramt, 5 i Vesteramtet, 6 i Sønderborg, 4 i Aabenraa, 3 i Tønder og 2 i Flensborg Amt. Hvert Distrikt skulde vælge sit Medlem og sin Stedfortræder.

Da Foreningens nittenaarige Formand, Rentier J. P. Reimers i Sønderborg, paa Grund af sin høje Alder og tiltagende Svaghed ønskede at trække sig tilbage, valgtes i hans Sted Gaardejer J. N. H. Skrum sager af Københoved med 332 Stemmer, mens 220 Stemmer faldt paa Gaardejer P. Grau, Pøl.

Lovene kom i deres ny Skikkelse til at lyde som følger :

§ 1. Foreningens Formaal er at vække, vedligeholde og styrke Interessen for vore politiske Forhold og særlig at formaa Vælgerne til de forskellige lovgivende Forsamlinger til at deltage i Valgene.

§ 2. Foreningen har sit Sæde, hvor Sekretæren bor.

§ 3. Enhver myndig Mand, der bor indenfor Kredsen Haderslev, Aabenraa, Sønderborg, Tønder og Flensborg kan blive Medlem, naar han anbefales dertil af en af Foreningens Tillidsmænd.

§ 4. Indmeldelser af Medlemmer sker ved Tillidsmændene eller direkte til Bestyrelsen. Optagelser sker ved Bestyrelsen, som er berettiget til at antage eller forkaste de Anmeldte.

Udtrædelser af Foreningen kan kun finde Sted en Gang aarlig, nemlig i November Maaned, ved Anmeldelse til Tillidsmændene eller direkte til Sekretæren.

Udtrædelsen finder Sted den Dag, da Sekretæren modtager Udmeldelsen.

Et Medlem kan udelukkes af Foreningen, naar Generalforsamlingen beslutter det med to Tredjedeles Flertal.

§ 5. Til Fremme af Foreningens Formaal opkræves et Medlemsbidrag af mindst 1 Mark aarlig.

§ 6. Foreningen ledes af en af Generalforsamlingen valgt Bestyrelse paa 2 Medlemmer, hvoraf den ene er Formand, den anden Sekretær og Kasserer. Sekretæren modtager et af Tilsynsraadet fastsat Vederlag for sit Arbejde. Valget gælder for 4 Aar; Formanden og Sekretæren afgaar skiftevis, første Gang Sekretæren efter to Aars Forløb.

Afgaar et Bestyrelsesmedlem inden Udgangen af en Valgperiode, foretager Tilsynsraadet et Udfyldningsvalg til næste Generalforsamling.

Bestyrelsen kan med Tilsynsraadets Samtykke antage en lønnet Hjælpesekretær, hvis Virksomhed nærmere bestemmes ved en af Tilsynsraadet godkendt Arbejdsplan.

§ 7. Bestyrelsen repræsenterer Foreningen udadtil. Formanden sammenkalder og leder Bestyrelsesmøderne, Bestyrelsens og Tilsynsraadets Fællesmøder og udøver iøvrigt den Myndighed, der er bestemt i Foreningens Love.

Sekretæren og Kassereren fører Foreningens Korrespondance, Medlemslisterne, Bestyrelsens og Fællesmødernes Forhandlingsprotokoller, han indkasserer med Tillidsmændenes Hjælp Aarsbidraget og fører Foreningens Regnskab. Naar Formanden er forhindret, er Sekretæren hans Stedfortræder.

Hjælpesekretæren er Sekretæren umiddelbart underordnet og forpligtet til at følge hans Anvisninger.

§ 8. Bestyrelsens Forretningsførelse kontrolleres af et Tilsynsraad, som bestaar af

- 1) de Rigsdagsmænd og Landdagsmænd, der er Medlemmer af Foreningen;

- 2) 25 valgte Medlemmer, hvoraf 5 skal være bosatte i Haderslev Østeramt, 5 i Haderslev Vesteramt, 6 i Sønderborg Amt, 4 i Aabenraa Amt, 3 i Tønder Amt og 2 i Flensborg Amt.

For disse 25 Medlemmer vælges der endvidere efter samme Fordeling 25 Stedfortrædere, en for hvert Medlem. Naar et Medlem er forhindret, indkaldes hans Stedfortræder. Til de Møder, hvor der tages Bestemmelse om Opstillingen af Valgkandidater, indkaldes samtlige Stedfortrædere, som i denne Sag har lige Stemmeret med Raadets faste Medlemmer.

Tilsynsraadet vælger sin egen Formand.

§ 9. Valget af Tilsynsraadets Medlemmer foretages distriktsvis paa den Maade, at de i § 8 nævnte Amter deles i lige saa mange Distrikter, som der skal vælges Medlemmer. Disse Distrikter afrundes sognevis saa godt som muligt, og hvert vælger et Medlem og en Stedfortræder. Valget maa, efter Opfordring fra Bestyrelsen, foretages senest 3 Uger før Aarsmødets Afholdelse. Ethvert Distrikts Omraade fastsættes af Bestyrelsen og Tilsynsraadet.

§ 10. De i § 9 omtalte Valg foretages paa Møder, som sammenkaldes, anmeldes og aabnes af det nærmestboende Tilsynsraadsmedlem, i Forfaldstilfælde af Stedfortræderen. De valgte Medlemmer behøver ikke at bo i Distriktet.

Tilsynsraadets Medlemmer vælges for 4 Aar. Hvert Aar afgaar en Fjerdedel af Medlemmerne, henholdsvis deres Stedfortrædere. Genvalg er tilladt. Loddet, draget af Formanden paa et Tilsynsraadmøde, bestemmer distriktsvis, hvem der skal fratræde de første Aar.

§ 11. For at den danske Presse i Nordslesvig altid kan være vel underrettet, indbydes en Repræsentant for hvert af de Blade, hvis ledende Redaktører er Medlemmer af Vælgerforeningen, til Tilsynsraadets Møder og Bestyrelsens og Tilsynsraadets Fællesmøder. Pressens Repræsentanter paa disse Møder kan deltage i Forhandlingerne, men har ingen Stemmeret.

§ 12. Bestyrelsen støttes af Tillidsmænd, saa vidt muligt af flere Tillidsmænd i hver By og af mindst en Tillidsmand i hver Landkommune.

. Naar en Tillidsmand fratræder, maa Sekretæren drage Omsorg for, at Medlemmerne i det paagældende Distrikt vælger en ny Tillidsmand i hans Sted.

Naar Flertallet af Medlemmerne i et Distrikt ved skriftlig Henvendelse til Vælgerforeningens Sekretær begærer en Tillidsmand afløst, skal der afholdes nyt Valg.

Tillidsmændene opkræver Medlemsbidraget, indsender aarlig Medlemslister og støtter i alle Henseender Bestyrelsen i dens Virksomhed indenfor deres Distrikt.

§ 13. Generalforsamlingen afholdes hver Sommer paa Aarsmødet. Den er Foreningens øverste Myn-dighed. Paa Generalforsamlingen er hvert Medlem stemmeberettiget. Generalforsamlingen vedtager og ændrer Foreningens Love, foretager Valget af Bestyrelsen, modtager og drøfter Aarsberetningen, vælger Jærnfondets Bestyrelse og fører Tilsyn med dets Anvendelse, prøver og godkender Aarsregnskabet.

§ 14. Naar mindst 25 Tillidsmænd eller 200 Medlemmer forlanger det ved skriftlig Henvendelse til For-

manden, skal der sammenkaldes en overordentlig Generalforsamling.

§ 15. Regnskabsaaret gaar fra 1. Januar til 31. December. Aarsregnskabet udarbejdes af Kassereren og revideres af 2 Medlemmer af Tilsynsraadet. Det reviderede Regnskab fremlægges til Godkendelse paa Generalforsamlingen.

§ 16. Alle i disse Love omtalte Valg foretages skriftlig og med simpelt Flertal.

§ 17. Forhold, som ikke er omtalte i disse Love, ordnes af Tilsynsraadet.

Disse Love traadte straks i Kraft. I Avgust og September fandt der ved de i dem foreskrevne Valg en fuldstændig Fornyelse af Tilsynsraadet Sted. Derefter bestaar det af følgende Mænd (de i Klammer vedføjede er Stedfortræderne):

For *Haderslev Amt*: Direktør *Christensen* af Haderslev (Købmand *P. Iversen* af Haderslev), Gaardejer *M. Simonsen* af Flovt (Gaardejer *O. Volf* af Skærbæk ved Hoptrup), Rentier *P. Skau* af Bukshave (Gaardejer *M. Jensen* af Ørby), Gaardejer *C. Finnemann* af Taarving (Gaardejer *N. Bonde* af Skovhus), Gaardejer *P. Fuglsang* af Maugstrup (Gaardejer *A. Enemark* af Høgelund), Gaardejer *P. Tønder* af Birkelev (Dr. med. *Thomson* af Skærbæk), Dr. med. *Petersen* af Gram (Gaardejer *Jes Mærsk* af Øster Aabølling), Gaardejer *N. Smidt* af Søbækled (Gaardejer *Simon Thøstesen* af Fæsted), Gaardejer *L. Ankersen* af Gabøl (Gaardejer *O. Fink* af Brændstrup), Gaardejer *P. Laurrup* af Vellerup (Gaardejer *A. Skov* af Bevtoft).



For *Tønder Amt*: Tidligere Lærer i Daler, *P. Jesen* (Gaardejer Carl Thomsen af Østerende Ballum), Rentier *Fr. Høyberg* af Visby (Bankdirektør Rossen af Tønder), Gaardejer *P. Grau* af Pøl ved Nordborg (Gaardejer M. Mathiesen af Bylderup).

For *Aabenraa Amt*: Kaptejn *Fischer* af Aabenraa (Malermester H. Møller af Aabenraa), Rentier *N. Callesen* af Lerskov (Væver Kauffmann af Traasbøl), Gaardejer *A. Chr. Nielsen* af Hønkys (Gaardejer P. Clausen af Smedager), Bogtrykker *Hans Petersen* af Graasten (Sparekassebestyrer Schmidt af Graasten).

For *Sønderborg Amt*: Gaardejer *P. Kaad* af Vollestrup (Redaktør Svensson af Sønderborg), Gaardejer *N. Nissen* af Viby (Gaardejer Chr. Lassen af Østerby paa Kajnæs), Gaardejer *P. Hansen* af Skærtøft i Helved (Dr. med. Sarauw af Augustenborg), Rentier *Fr. Hansen* af Løjtertoft i Nordborg (Gaardejer J. Jensen af Gøllinggaard), Forpagter *Chr. Iversen* af Avnbøl Mark (Fisker H. Chr. Petersen af Blans), Gaardejer *Hansen* af Nejs (Mejeribestyrer J. Zachariassen af Dybbøl).

For *Flensborg Amt*: Grosserer *L. Poulsen* af Flensborg (Redaktør E. Christiansen af Flensborg), Gaardejer *H. Tychsen* af Frøslev (Kromand A. Andresen af Gammel Skovkro).

Da Vælgerforeningens Generalforsamling havde lagt Beslag paa hele Eftermiddagen, maatte der gives Afkald paa det offentlige Møde, der ellers har udgjort en Del af den første Dags Program. Ved den tvangfri Sammenkomst om Aftenen, der var besøgt af et Tusinde Mennesker, blev der som sædvanlig holdt en Række Smaataler, henved en Snes Stykker ialt.

### Sprogforeningens Generalforsamling.

Paa Mødets anden Dag afholdtes først Sprogforeningens Generalforsamling. Den har i sidste Aar udsendt 3 396 Bind til Indlemmelse i sine 130 Bogsamlinger og 11 401 til Uddeling. Dens Medlemsantal var til Nytaar vokset med 96 og siden da med 151 og udgjorde nu 3 151. I Tilknytning til Aarsberetningen førtes en livlig Forhandling om, hvorledes Bogvalget og Bogfordelingen kunde ordnes paa den mest tilfredsstillende Maade. Det oplystes under denne, at Bestyrelsen allerede havde indsamlet et stort Materiale, der kunde komme til Gavn ved fremtidige Forbedringer.

Regnskabet balancerede med 12 086,13 Mark. Indtægten havde været 11 150,70 Mark eller rigelig 2000 Mark større end i 1905.

Ved Valget af Medlemmer af Tilsynsraadet valgtes *Nis Callesen*, Lerskov, *H. Ries*, Aabenraa og *J. Alexandersen*, Sottrup, mens Redaktør *P. Skovrøy* i Tønder valgtes i Stedet for *H. Knudsen*, Trøjborg, der efter Tur fratraadte, og som imidlertid var flyttet bort fra Nordslesvig. I Stedet for afdøde Rigsdagsmand *Jessen* valgtes Redaktør *P. Simonsen*, Flensborg.

### Skoleforeningens Generalforsamling.

Skoleforeningens Medlemsantal var til Nytaar vokset med 293, siden da med 475 og var dermed naaet op til 4 703. Det højeste Antal, den nogen Sinde har haft, var 4 781 lige før Køllerforfølgelserne, som havde berøvet den over 1000 Medlemmer, saa at den i 1904 kun havde 3 750. Siden da var den vokset jævnt. Dens Regnskab balancerede med 19 930,41 Mk., og den havde

i 1906 hjulpet 253 unge Mennesker til Besøg paa kongerigske Skoler.

Til Formand og Regnskabsfører genvalgtes *A. Th. Hansen*, Randerup og *H. Thomsen*, (Roost) i Haderslev. Til Medlemmer af Tilsynsraadet genvalgtes *Fr. Vogensen*, Skønholt, *Falle Lildholdt*, Løjt og *Chr. Michaelsen*, Kastvraa.

### Slutning.

Det vedtoges at afholde det næste Aarsmøde i Rødning den 14. og 15. Juni 1908.

Dermed var Dagsordenen udtømt. Imidlertid blev Tiden ved den afsluttende Middag endnu benyttet til politiske Udtalelser navnlig om Optanttraktaten og det ny Regimente i Nordslesvig. P. Grau, Pøl, fandt, at ingen af Delene egentlig var stort værd. Ligeoverfor det udtalte Rigsdagsmand Hanssen-Nørremølle, at han aldrig havde ventet mere af Traktaten, end den lovede. Dansk Frisind og dansk Humanitet holdt naturligvis ikke med den deres Indtog i Nordslesvig, men den var af stor Betydning for alle de Hjemløse. Dog skulde den ikke paavirke vor Holdning. Vi skulde nu som før styre en støt og sikker Kurs, holde os paa de bestaaende Loves Grund og føre vor nationale Kamp med ærlige blanke Vaaben, men ogsaa med alle de Midler, Lovene stiller til vor Raadighed.

---